ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ

ނ. ނަންބަރު: 134	ފޮނުވީ: Jauxa
ގަޑި: 14:34	ލިބުނު ތާރީޚް: 10.01.13
ހަވާލުކުރެވުނު ސެކްޝަން: D	
ސެކްޝަނުން ލިބުނު	

ދ.2/2013

بسم الله الرحمن الرحيم

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޝާހިދު،

ވީދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން 30 ޑިސެމްބަރ 2012 ދުވަހު އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވި ސިޓީއަށް ހަވާލާދީ ދަންނަވަމެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ބިލުތައް ތަސްދީޤުކުރުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވުމުން، އަޅުގަނޑު ބިލު ތަސްދީޤުކުރުން ގެންދަނީ، އެބިލު ތަސްދީޤުކޮށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުން ކުރިމަތިވާނެ ގޮތަށް، އިޖްތިމާޢީ އަދި އިޤްތިޞާދީ މައްސަލަތަކަށް، އެގޮތުން ތަންފީޛުކުރުމުގައި ދިމާވާނެ ދަތިތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ފަހުގައެވެ.

މިގޮތުން، 27 ޑިސެމްބަރ 2012 ވީ ބުރާސްފަތި ދުވަހު އޮތް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 40 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފާސްކުރެއްވި، "ސިއްޙީ ޚިދުމަތުގެ ބިލު" އެބިލުގެ ތަންފީޛީ ގޮތުން ބަލާ ހެދުމުން ފާސްކުރުމުން، އެބިލާ ގުޅޭގޮތުން ދިރާސާކޮށް މިދަންނަވާ މައްސަލަތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، އެމައްސަލަތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް، އެބިލު އިޞްލާޙު ގެނައުމަށް އަޅުގަނޑު ފޮނުވީމެވެ.

1. ބިލުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، ސިއްޙީ ޚިދުމަތް އުފެއްދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކުން އެ ޚިދުމަތުގެ ލައިސަންސަށް ފީއެއް އެކަށައަޅާ، ލަދުވެގެން 10,000 (ދިހަ ހާސް) ރުފިޔާގެ ސަރުތާ ހުރި، ކާރިޝާންނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބައެއް ކަންކަމަށް ފައިސާއިދީ، ދައުލަތާއި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑަ ރައްޔިތުންނަށް ސިއްޙީ ޚިދުމަތް އުފެއްދުމަށް، ހިނގައި، ޚިދުމަތްތަކުގެ ބަރާބަރުކަމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމުގައި، އެހެން ހައްޤެއް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިފެހެއްޓުނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާ ޖޯޑުކޮށްގެންނެވެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދިރާގުގެ ޙައްޤުތަކާއި މިފަދަ ފަރާތުގެ ރަނގަޅަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަށަވަރުކުރަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި މިގޮތުން ހައްޤެއް ހިފެހެއްޓުމަށް މިމާއްދާއާ އެއްގޮތްވާ ކަނޑައަޅުއްވާފައި ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ފާހަގަކުރަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބައްޓަންކުރެއްވި ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

1.1 އިސްވެ ދެންނެވި މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ކޮންމެ ބަޔަކަށްވެސް
އުސޫލުގެ ދަށުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުން ހަނިކުރެވިދާނެ
ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، މި ޙައްޤު ހިފެހެއްޓުމުގެ މިންގަނޑުތަކަށްވާންވާނީ، މިނިވަން
ދިމިޤްރާޠީ މުޖްތަމަޢުތަކުގައި އެގޮތަށް ބައްޔިތުން ހިފެހެއްޓުމަށް ކަމަކީ ހަމަޖެހިފައިވާ
މިންގަނޑެއް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގައި ތިބެންޖެހޭ މެންބަރުންގެ އެންމެ މަދު އަދަދު
ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ދުނިޔޭގެ ވަރަށް މަދު ޤައުމުތަކެއްގައިކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މިގޮތުން
ދިމިޤްރާޠީ މުޖްތަމަޢުތަކަށް ބަލާއިރު، ގިނަ ޤައުމުތަކުގައި، ސިޔާސީ ޕާޓީތައް
އުފެއްދުމަށްޓަކައި ވަކި އަދަދެއްގެ މެންބަރުން ހަމަވާންޖެހޭނެ ކަމަށް ލާޒިމުކޮށްފައިނުވާކަމާއި،
އެހެންނަމަވެސް، އޮސްޓްރޭލިޔާގެ ކޮމަންވެލްތުގެ 'އިލެކްޓޯރަލް އެކްޓް 1992' ގައި
ކޮމަންވެލްތުގެ ޕާލިމެންޓަރީ ޕާޓީ ފިޔަވައި އެހެން ޕާޓީއެއް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް
ހުށަހަޅާއިރު، 500 (ފަސްސަތޭކަ) މެންބަރުންގެ ނަން ހުށަހެޅުމަށް ލާޒިމުކޮށްފައިވާކަމާއި،
އެފަދައިން 'ކެނެޑާ އިލެކްޝަންސް އެކްޓް 2000' ގައި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް
ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމަށް ހުށަހަޅާއިރު 250 މެންބަރުންގެ ސޮއި ހިމެނޭގޮތަށް ހުށަހެޅުން
ލާޒިމުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި ދުނިޔޭގެ ޤައުމުތަކަށް ބަލާއިރު،
މި އަދަދު އެންމެ މަތިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕޯޗުގަލްގައިވެސް، ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަދަކީ
5000 ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ.

1.2 ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުފެއްދުމަށް މިހާތަނަށް ރާއްޖޭގައި ކަންކުރެވިފައިވާ ގޮތް ބަލާއިރު،
ރާއްޖޭގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުން ގެންދާ، ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ގަވާއިދުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި
ޕާޓީއެއް އުފެއްދުމަށް 3,000 (ތިން ހާސް) މީހުން ހަމަވެގެން ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން
ފާހަގަކުރަމެވެ. ނަމަވެސް، މި އަދަދު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ކޮން ކަންތައްތަކެއްގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށްގެންކަމެއް އެ ގަވާއިދުން ސާފުވެއްނުވެ. އަދި، އެ ގަވާއިދު އެކުލަވާލެވިފައިވަނީ
މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ވުޖޫދަށް އައުމުގެ
ކުރިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރަކުން ކަމުގައިވީހިނދުވެސް، މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ވުޖޫދަށް އައިސް އެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް
އަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހުވެސް، ފާއިތުވެ ދިޔަ 4 އަހަރާއި 5 މަސްދުވަހު މިދެންނެވި ސިޔާސީ
ޕާޓީގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުފެއްދި ހިނގާފައިވާކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް،
ޕާޓީ އުފެއްދުމަށްޓަކައި މަދުވެގެން ތިބެންޖެހޭނެ އެ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
މެންބަރުންގެ އަދަދާމެދު ޝަކުވާ ކޮށްގެން މިހާތަނަށް މައްސަލައެއް ހިނގާފައިނުވާކަން،
ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގައި މެންބަރުންގެ އަދަދު މަދު އަދަދަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ނުވަތަ ނުނަމަ ޤާނޫނީގޮތުން މިހާތަނަށް

ޗެލެންޖް ކުރުވިފައިނުވާކަންވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، މި ބިލުގައި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުފެއްދުމަށް މަދުވެގެން ތިބެންޖެހޭނެ މެންބަރުންގެ އަދަދު 10,000 (ދިހަހާސް) އަށް އިތުރުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ކަންތައްތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންކަމެއްވެސް ބިލުން ސާފުނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

1.3 ވުމާއެކު، ބިލުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުފެއްދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އެ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރަކަށްވުމަށް އެދިފައިވާ، މަދުވެގެން 10,000 (ދިހަ ހާސް) މީހުންގެ ސޮއި ހޯދައި، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށް އަދި، އެ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ބަލާލާއިރު އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި 10,000 (ދިހަ ހާސް) މެންބަރުން ހަމަނުވާ ޕާޓީއެއްވާނަމަ އެ ޕާޓީއަކަށް އެ އަދަދު ހަމަކުރުމަށް 3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއްދޭންވާނެކަމަށް ބުނެފައި، ބިލުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި، އެ މުއްދަތުގައި 10,000 (ދިހަ ހާސް) މެންބަރުން ހަމަނުވެއްޖެނަމަ އެ ޕާޓީއެއް އުވާލާނީ ކަމުގައި ބުނެފައިވާ ބުނުމަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ހަމަ ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށްމެ ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ، ސިޔާސީ ޕާޓީ އުފެއްދުމާއި، ހިންގުމާއި، ޕާޓީތަކުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުން ހިފެހެއްޓިދާނެ ހައްދެއްކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުންވެސް އެއްވެސް ހައްދެއް ނުވަތަ މިންވަރަކަށް ހިފެހެއްޓޭނީ މިނިވަން ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުއަކަށް އެ ހައްދު ހިފެހެއްޓުން ކަމަށް ސާބިތުކުރެވޭ މިންވަރަކަށްކަން އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މިބިލުގައިވާ މިންގަނޑަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާބާދީއާ އަޅާބަލާއިރު ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ގެންގުޅޭ މިންގަނޑުތަކާ ބޭ މިންގަނޑެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2. ބިލުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، ޤާނޫނަން އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، ރަޖިސްޓަރީވެފައިވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ތެރެއިން، 10,000 (ދިހަ ހާސް) މެންބަރުން ހަމަނުވާ ޕާޓީތަކަށް، އެ އަދަދު ހަމަކުރަން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދެވޭ 3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި، އެ އަދަދު ހަމަކުރާ ޕާޓީތަކަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ދޭ ފައިސާގެ އެހީ ލިބެންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ޤާނޫނަން އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ގޮތުގައި ހުރި ދަށުން ރަޖިސްޓަރީވެފައިވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ތެރެއިން، 10,000 (ދިހަ ހާސް) މެންބަރުން ހަމަނުވާ ޕާޓީތަކަށް، އެ އަދަދު ހަމަކުރުމަށް 3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް މާއްދާއެއް ބިލުގައި ހިމެނިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

3. ބިލުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، މި ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙުކުރަން ފަށާއިރު، 10,000 (ދިހަ ހާސް) ޑޮލަރުން ހަމަވާ ޕްރޮޖެކްޓް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީވެފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެކަމަށް ބުނެފައިވާ ބުނުމަށް ބަލާއިރު، ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން މިހާރު ރަޖިސްޓަރީކުރެވި ހިނގަމުން އަންނަ ޕްރޮޖެކްޓުގެ ތެރެއިން 10,000 (ދިހަ ހާސް) ޑޮލަރުން ހަމަނުވާ ޕްރޮޖެކްޓަށް ވާނެ ގޮތެއް، އަދި އެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ގޮތެއް ކަނޑައަޅާނެ ގޮތެއްގެ އިޖުރާއީ ނުވަތަ އިންތިޤާލީ އުސޫލުތަކެއް ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

3.1 މިހާރު ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވި ހިންގަމުންގެންދާ ޕްރޮޖެކްޓުގެ ތެރެއިން، 10,000 (ދިހަ ހާސް) ޑޮލަރުން ހަމަނުވާ ޕްރޮޖެކްޓާ ބެހޭގޮތުން ކަންކުރާނޭ ވަކި އުސޫލުތަކެއް މި ބިލުގައި ކަނޑައަޅައިދީފައި ނެތުމުން، އެކަމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭނީ، ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ގަވާއިދަށް ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިދީފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަށްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އެގޮތުން އެމާއްދާގެ (ނ) ގައި، އެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 1 ގައާއި ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން ގަވާއިދަކާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނެއް ފާސްކޮށް އެ ޤާނޫނަކަށް އިޞްލާޙުކުރަން ފަށައިފިނަމަ، އެ ޤާނޫނަކަށް އިޞްލާޙުކުރަންފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން އެގަވާއިދަކަށް ނުވަތަ އެ ޤާނޫނަކަށް ނިސްބަތްވާ އެ ގަވާއިދުގެ އެ ބައަކަށް ނިމުން އަންނަނީކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިބިލު ތަސްދީޤުކޮށް ޤާނޫނަކަށް ވީހިސާބުން ފެށިގެން މިހާރު އިޞްލާޙުކުރަމުންދާ ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ގަވާއިދު އުވިގެންދާނެއިރު، މިކަމުގެ ސަބަބުން މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތައްވެސް އުވިގެންދާނޭތީ، ބިލުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ރަޖިސްޓަރީ ނުވާ ހުރިހާ ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް ބިލު ޤާނޫނަކަށްވާ ހިސާބުން ފެށިގެން އުވިގެންދާނޭ ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން ފެންނަން ހުރި ތަފާސްހިސާބުތަކަށް ބަލާއިރު، 12 ސިޔާސީ ޕާޓީ އުވިގެންދާނޭ ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

4. ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑުތަކުގެ ތެރެއިން އުފެދި ހިނގަމުން އަންނަ ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުވާލުމާބެހޭ ގޮތުން، އިޞްލާޙުކުރަމުންދާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކަށް ރިއާޔަތްކުރާއިރު، ވުޖޫދުގައިވާ ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް އުވާލުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ އެކި ގޮތްތަކުގެ ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑުތަކުގެ ތެރެއިން ފަހަރުތަކުގައިވެސް ވަކަށް ހާއްސަ ހާލަތްތަކުގައި ކަމުގައި، މި ހާލަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، ދައުލަތުގެ ދުސްތޫރީ ދިމާއްކޮށް މިނިވަންކަމާއި ގޮތުގައިވާ މައްސަލަތަކާއި، ޤައުމުގެ ދުސްތޫރީ އޮނިގަނޑަށް ނުރައްކާތެރިވުމާއި، ނަސްލީ، އިޖްތިމާއީ، ނުވަތަ ދީނީ ބައިބައިވުން އުފެއްދުން ފަދަ ސިޔާސީ މައްސަލަތަކުގައި ކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ނަމަވެސް، މި ބިލު ތަސްދީޤުކުރެވުމާއެކު، ތަސްދީޤު ކުރެވޭ ހިސާބުން ފެށިގެން

އުވިގެންދާ ޖުޑީޝަލް އުވިގެންދަނީ، އެ ޖުޑީޝަރީގެ އެއްވެސް އިހުމާލެއް ނުވަތަ 'wrong doing' އެއް ނެތި، އަދި ޤާނޫނީ އަސާސީގައި ފެއްޓުމަކުން އެއްވެސް މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކުރުމުގެ ފުރުޞަތެއް އެ ޖުޑީޝަރީއަށް ދިނުމުގެ ނިޔަތެއް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

5. މީގެ އިތުރުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރީކޮށް މިހާރުވެސް ހިނގަމުންދާ ސުޕްރީމް ޖުޑީޝަރީއަށް، އެ ޖުޑީޝަލްގެ ނަމުގައި ގާނޫނީ މުއައްސަސާތަކުގެ ފުރިހަމަ ބާރު ދީފައިވާ ވަކި ގާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތެއް ކަމުގައިވާތީ، އެ ޖުޑީޝަރީގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮންޓްރޯލް ކަމަށް ހިމެނޭނެކަމަށްވެއެވެ. އަދި މިފަދަ މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރޭގައި، މާލީ، ގާނޫނީ މުއައްސަސާއެއް ހިފެހެއްޓުން، މި މުއައްސަސާތަކުގެ ސަބަބުން އެކި ފަރާތްތަކުގެ ގާނޫނީ ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތައް އުފުލިފައިވާނެކަމަށް ފެނެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން މި ޖުޑީޝަލްގެ މުންސިފުންގެ ޙައްޤުތަކާއި ފަދަ ދުސްތޫރީ ޙައްޤުތަކާއި ޖުޑީގެ މުވައްޒަފުންގެ ޙައްޤުތައް ފަދަ، ފަރުދީ ޙައްޤުތަކާއިވެސް ޖުޑީ ވޯޓުދޭގޮތުގެ ތަރައްޤީގައި އުފެދިފައި ހުރިހާ ކަމެއް ފެނެއެވެ. ވީމާއެކު، މިފަދަ ބާރުތަކެއްގައި (މިސާލު ތަޞްފިޔާކުރުމުގެ ސަބަބުން) އިންތިޤާލު ކުރެވިދާނެ ނުވަތަ ވަގުތެއް ނެތި، މިފަދައިން ހުރި ޖުޑީޝަލް އުފެއްދުމުގެ ޙައްޤު، މިކަމުގެ ސަބަބުން، އެ ޖުޑީޝަރީއާއި އެ ޖުޑީޝަލްގެ މުންސިފުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ގެއްލުމުގެ އިތުރުން، އެ ޖުޑީޝަރީއަށް އެބައެބަ ގާނޫނީ މުއައްސަސާއެއްގެ ގޮތުގައި 3 ވަނަ ފަރާތްތަކާއެކު ޙައްޤުތައް (މިސާލު އަދި ގާނޫނީ) ގެއްލިގެން ހިނގައިދާނެކަމަށް ފެނެއެވެ. އަދި ޖުޑީޝަލް އުފެދިފައިވަނީ މުންސިފުންނާ ވަކިން އުފެދިފައިވާ ގާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތެއްގެ ގޮތުގައި ކަމުގައިވާއިރު، މި ބާރުތަކުގައި ޖުޑީގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ނުވަތަ މުންސިފުންތަކުގެ ގާނޫނީ ޙިމާޔަތް (އެހެން ގޮތަކަށް ޝަރީޢަތުން ނުވަތަ ގާނޫނުން ކަނޑައަޅާ ހިނދަކު) އުފެދިފައިވާ ތަނެއް އޮތްކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ. ވީމާއެކު، ބައެއް ދުސްތޫރީ އަދި ގާނޫނީ އަސާސީގެ ތެރެއިން އުފެދި ހިނގަމުންދާ މުއައްސަސާތަކާއި ގާނޫނީ އަސާސީއާއި ތެރެއިން އުފެއްދިއިރު، އެކަން ކުރެވެންވާނީ މިފަދަ ކަންކަން އެ ގާނޫނީ އަސާސީގެ ތެރެއިން ބައްޓަންކުރެވެން ފަރާތަކުން ގާނޫނީ އަސާސީ އެކަށައަޅާފައިވާ ގޮތަކަށްކަމުގައި ފެނެއެވެ.

6. އަދި މިކަމަށް ބަލާއިރު، ބިލުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި އުވާލާ ޖުޑީޝަލްގެ ދަރަޖަ ތަރުތީބު ގޮތުން، ޙަވާލުކުރުމާ އުސޫލުތަކަށް ބަލާއިރު، އެ އުސޫލުތަކުން ކަންކުރެވޭ ހަމައެކަނި ބިލުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅިގެންވާ ގޮތަށް އުވާލާ ޖުޑީޝަރީކަމުގައިވާތީ، މި އުސޫލުތަކުން، ގާނޫނު ތަސްދީޤުކުރުމާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގަވާއިދު އުވިގެން ދިއުމުގެ ސަބަބުން އެއީ ޖުޑީޝަރީއާ ޙަވާލުކުރެވޭ ޗެކެއް އޮތްކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ.

7. ބިލުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، 20,000 (ވިހި ހާސް) މުންސިފުން ހަމަވާ ޖުޑީޝަލްގެ އިދާރީ ޓީމާއި އެ ކޯޓުގެ ބަޖެޓުގައި ހިންގުމަށް މާލީން 1,000 (އެއްހާސް) އަހަރުދުވަހުގެ ބިލުން މާލީ ސުޕީ

ކައުންސިލުން ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ރާއްޖޭގައި ބިން އެކަށައަޅާ ބޭނުންތަކަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން، އެމާއްދާގައި ބިން އެކަށައަޅާނެ ކެޓަގަރީތަކުގެ ތެރޭގައި ސިޔާސީ ބޭނުމަށް ބިން އެކަށައަޅާނެ ގޮތެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

އިސްވެ ދެންނެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުރުމާއެކު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވައި، ތަސްދީޤުކުރުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވި "ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ބިލު" ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަލުން ވިސްނާވަޑައިގަތުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެބިލު މަޖިލީހަށް އަނބުރާ ފޮނުވީމެވެ.

އިޙްތިރާމް ޤަބޫލުކުރައްވާން އެދެމެވެ.

28 ޞަފަރު 1434
10 ޖަނަވަރީ 2013

ޚާދިމުކުމް

މުޙައްމަދު ވަޙީދު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ.